

Національний
банк України

Розвиток грошового та валютного ринків у 2020 році

Олександр Арсенюк
Департамент відкритих ринків

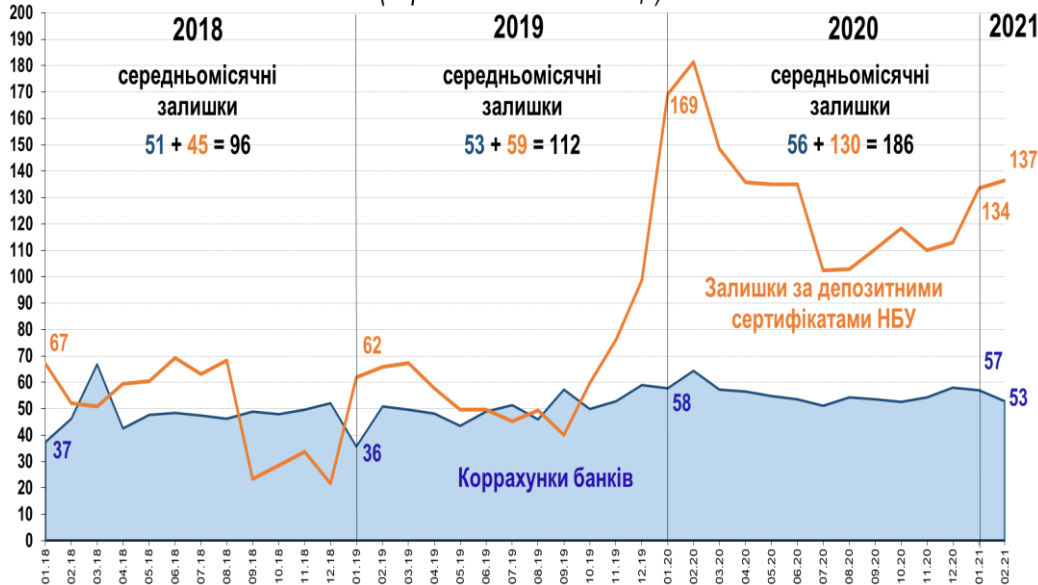
Київ, 03 лютого 2021

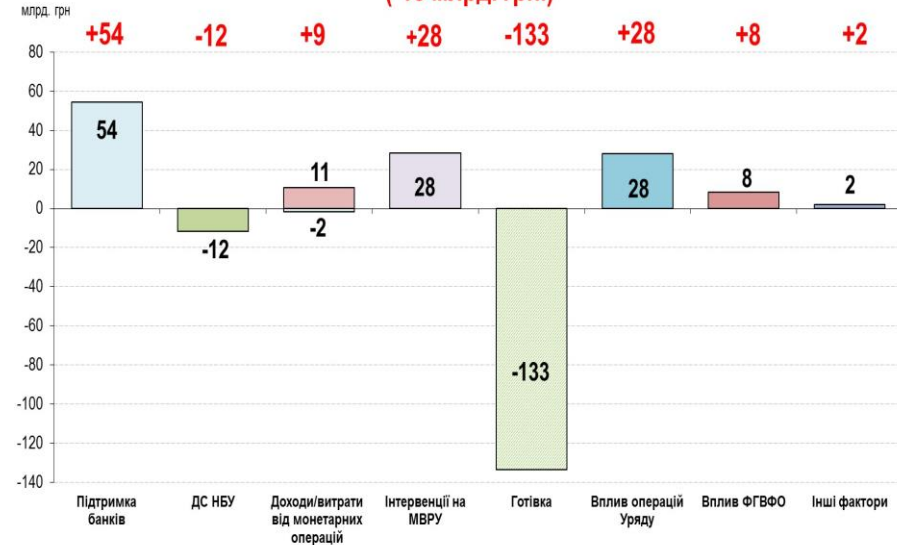
Динаміка ліквідності банківської системи

млрд. грн.

Динаміка ліквідності банківської системи
(середньоденні за місяць)

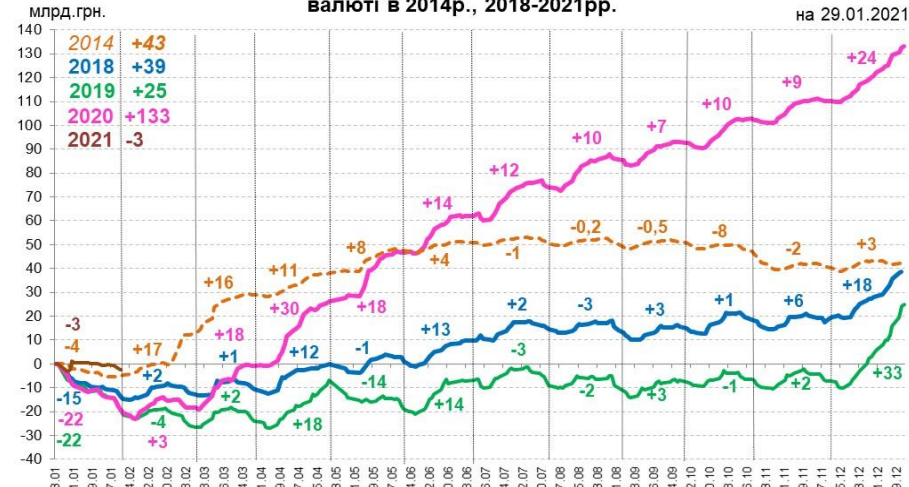
Чинники зміни ліквідності банківської системи у 2020р.
(-15 млрд. грн.)

Основні тренди

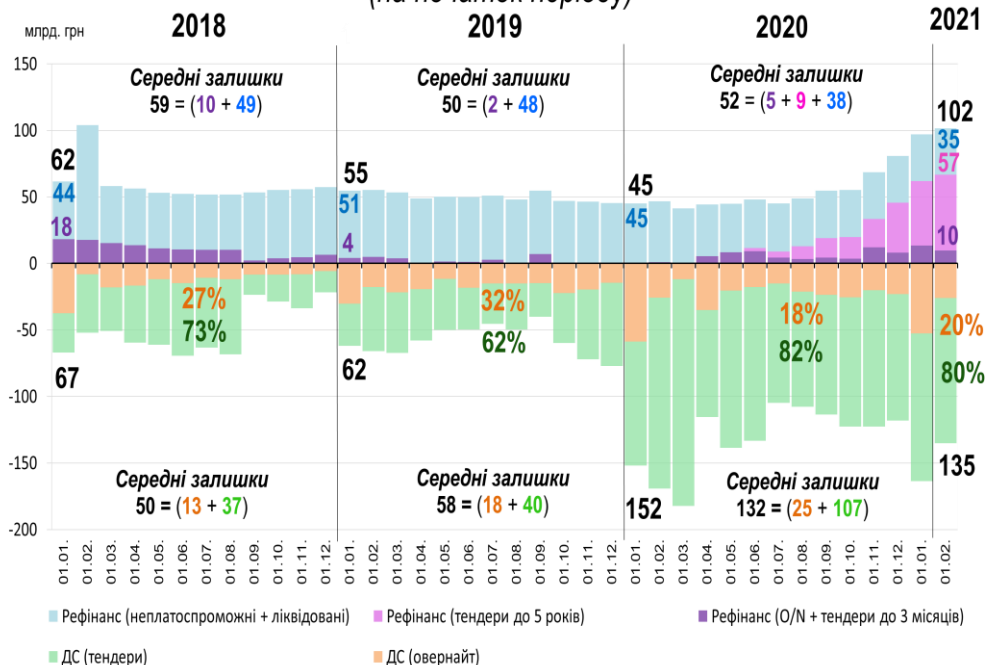
- восени вперше з часу подолання наслідків кризи 2014-2015 рр. рефінансування банків вийшло на провідні ролі серед інших каналів підтримки ліквідності банків
- помітний внесок в збереження профіциту ліквідності банківської системи забезпечили також валютний канал та операції Уряду
- натомість, зростання ліквідності стримувалося внаслідок значного відпливу коштів в готівку, яка у 2020 р. продемонструвала аномальні темпи приросту

Зміна обсягу готівки поза банками та в касах банків України в національній валюті в 2014р., 2018-2021рр.

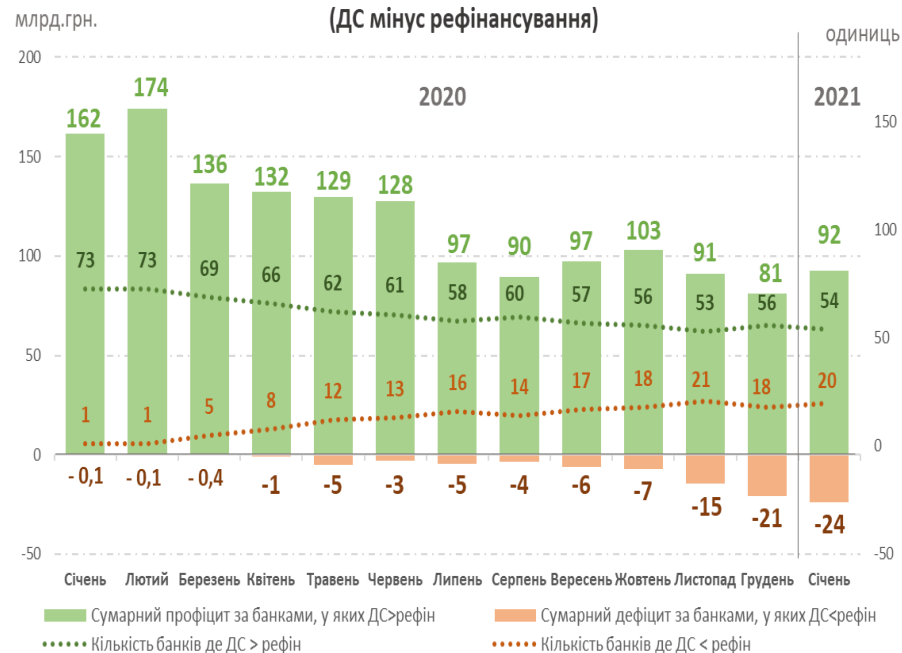

Регулювання ліквідності

Залишки за операціями з рефінансування та мобілізації коштів (на початок періоду)

Розподіл банків за ознакою сальдо за монетарними операціями з НБУ (ДС мінус рефінансування)

Регулювання ліквідності

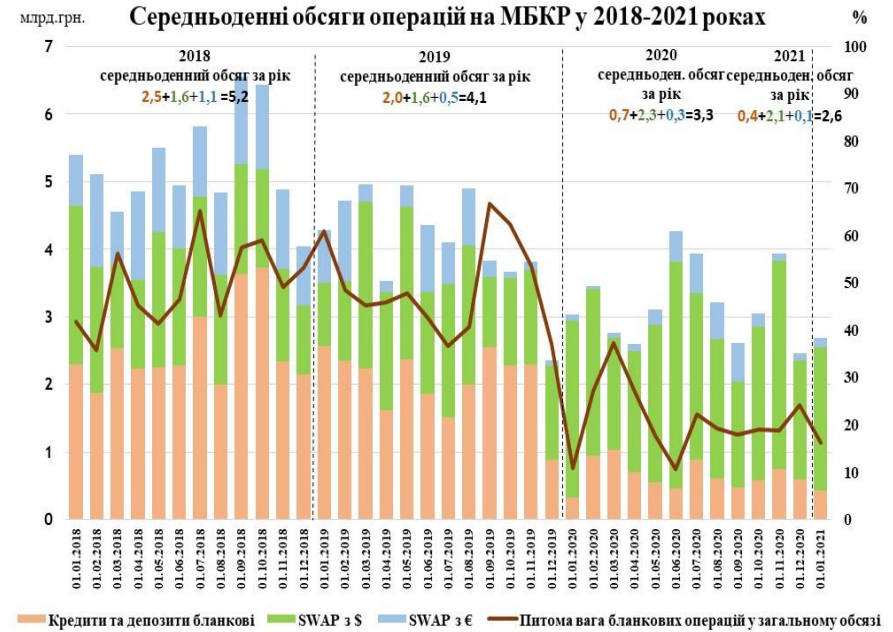
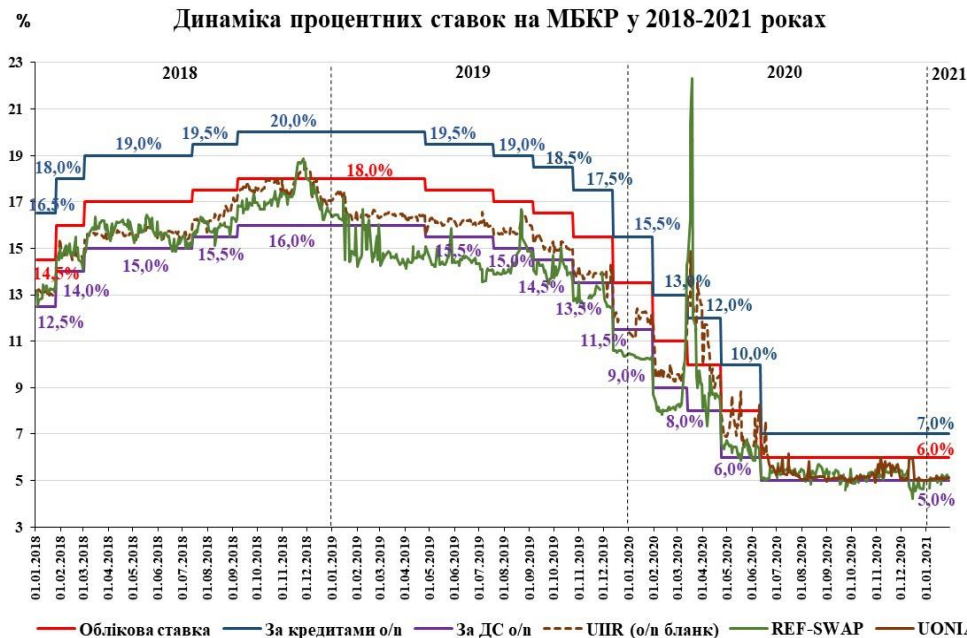
- в останньому кварталі 2020 р. банки почали дедалі активніше звертатися за кредитами рефінансування: їх обсяг з початку жовтня ↑ у 3,5 р.
- найбільший попит банки виявляють на довгострокові (до 5 років) кредити: їх частка в загальному обсязі заборгованості за стандартними кредитами є > 80%

Структурні зрушення

- структурний профіцит ліквідності перестав мати тотальний характер: у II півріччі помітно ↑ кількість банків, у яких обсяг кредитів рефінансування є > за залишок ДС;
- якщо у січні 2020 в системі був 1 один такий банк, то у січні 2021 – 20
- зрушення у структурі ліквідності утім не призводять до активізації МБКР

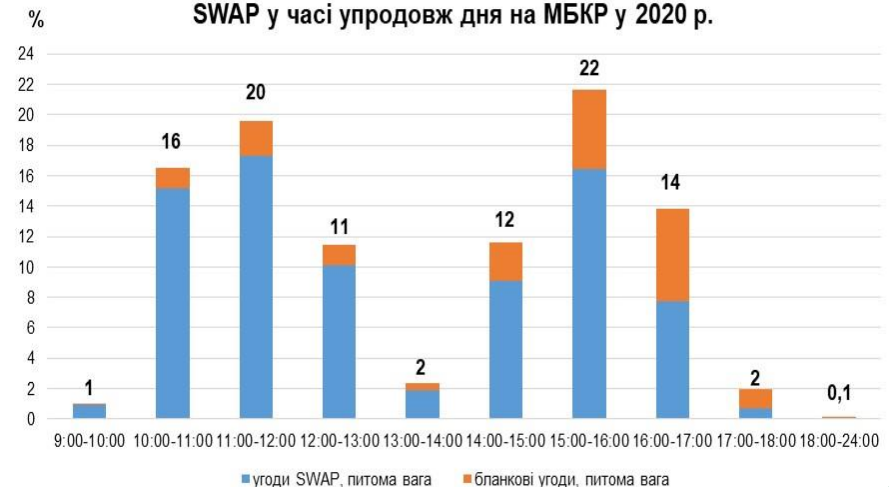
Стан міжбанківського кредитного ринку

Основні тренди

- профіцит ліквідності та активне користування банками інструментами рефінансування зумовили подальше ↓ і без того незначних обсягів торгів на МБКР
- превалюючими ресурсними операціями на МБКР у 2020 р. були свопи з долларом США
- обмежена кількість ринкових угод зменшує їх вплив на значення UONIA, внаслідок чого індикатор переважно знаходився біля нижньої межі коридору ставок овернайт
- наразі опрацьовуються пропозиції щодо коригування методики обрахунку UONIA

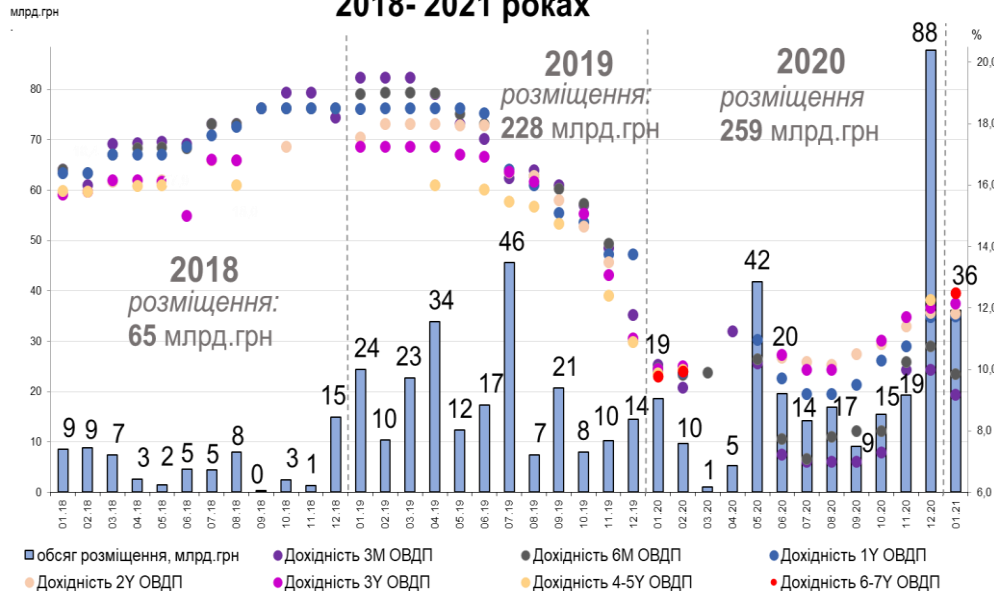
Розподіл угод з надання кредитів/депозитів бланкових та SWAP у часі упродовж дня на МБКР у 2020 р.

Стан ринку ОВДП

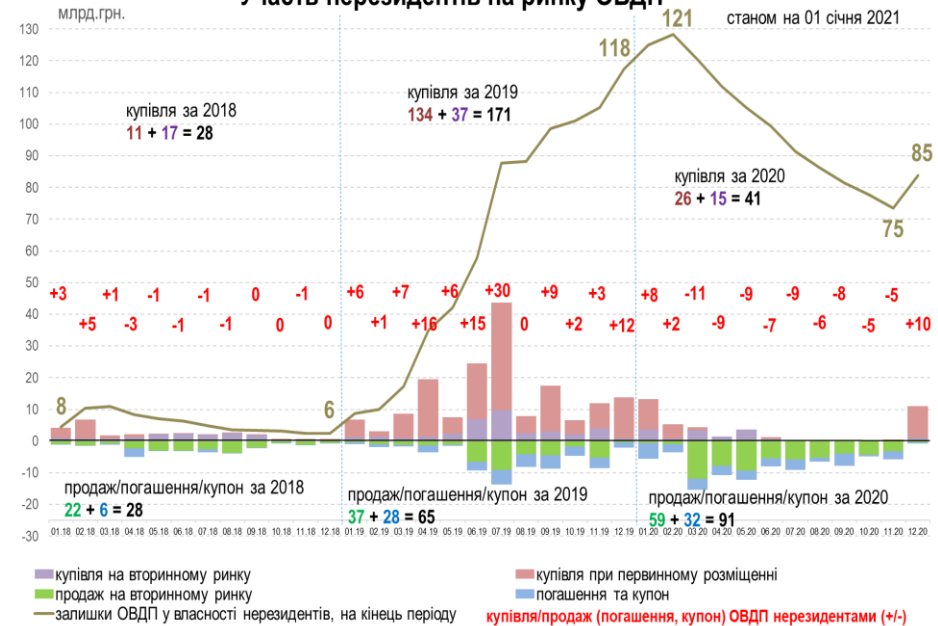
Результати розміщення ОВДП номінованих у гривні у 2018-2021 роках

станом на 01.02.2021

Участь нерезидентів на ринку ОВДП

станом на 01 січня 2021

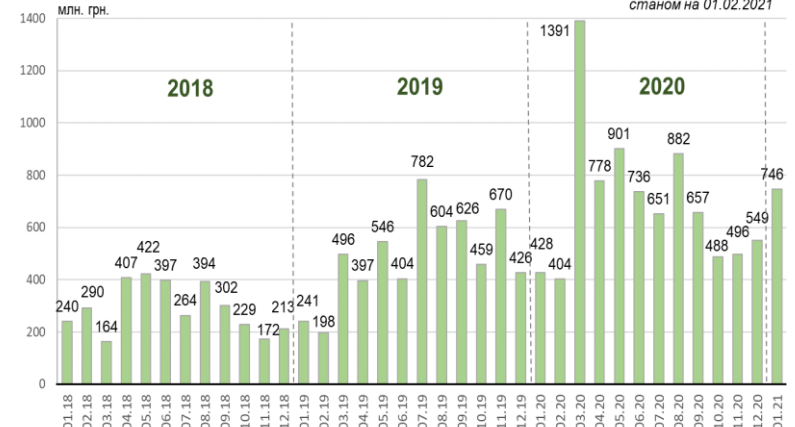

Основні тренди

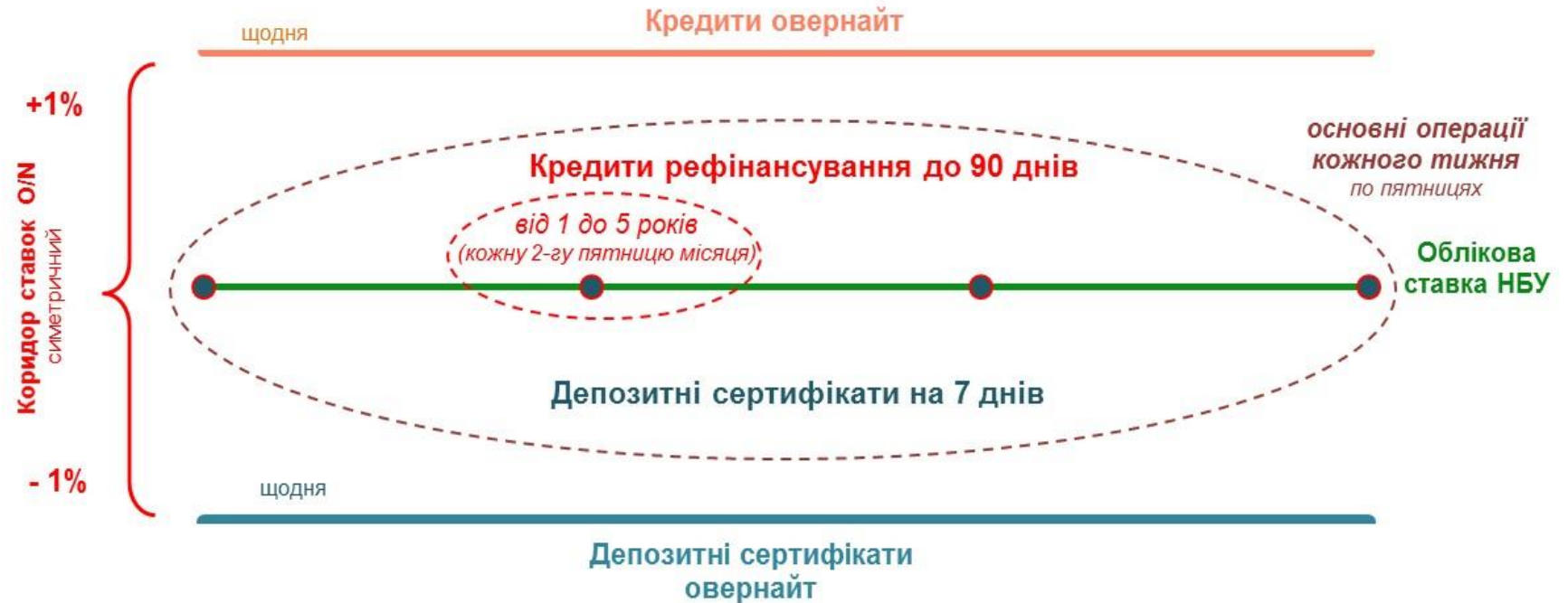
- активність Мінфіну на первинному ринку упродовж 2020 р. була нерівномірною: після мінімальних залучень влітку та восени, у грудні були розміщені рекордні обсяги ОВДП
- покращення очікувань щодо співпраці з МВФ сприяло відновленню інтересу нерезидентів до ОВДП в кінці 2020 р.
- натомість вторинний ринок найбільшу активність виявляв саме влітку на тлі намагань нерезидентів продати ОВДП

Середньоденний обсяг операцій на вторинному ринку ОВДП в національній валюті (без урахування неринкових угод та угод, пов'язаних з первинним розміщенням)

станом на 01.02.2021

Операційний дизайн грошово-кредитної політики

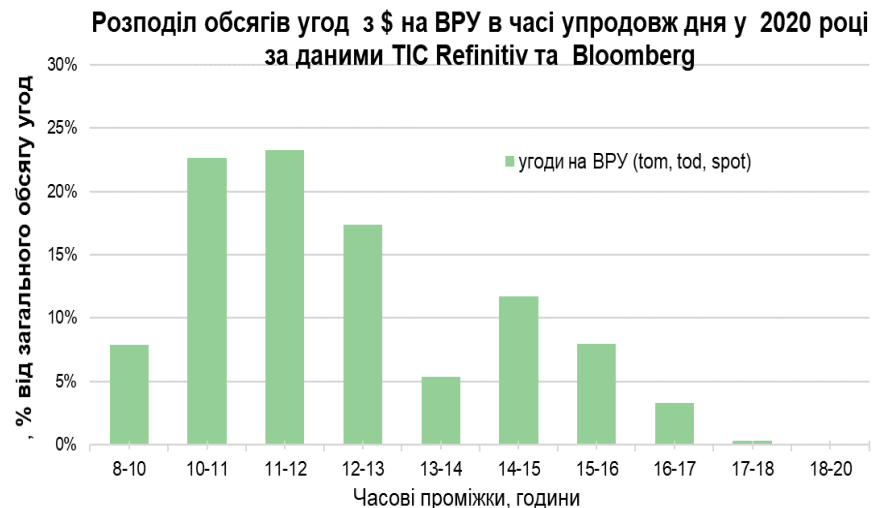
- **коридор овернайт** = ключова ставка ± 1 (симетричний) до облікової ставки
- **операції постійного доступу** (щоденно і без обмежень по сумі): ДС О/Н (облікова + 1* в.п.) та рефінансування О/Н (облікова – 1* в.п.)
- **основні операції з регулювання ліквідності** (щоп'ятниці за обліковою ставкою без обмеження суми): тендери з рефінансування до 90 днів та розміщення ДС на 7 днів проводяться
- **тендери з рефінансування на строк від 1 до 5 років** проводяться за обліковою ставкою НБУ кожну другу п'ятницю місяця без обмеження суми

Міжбанківський валютний ринок України

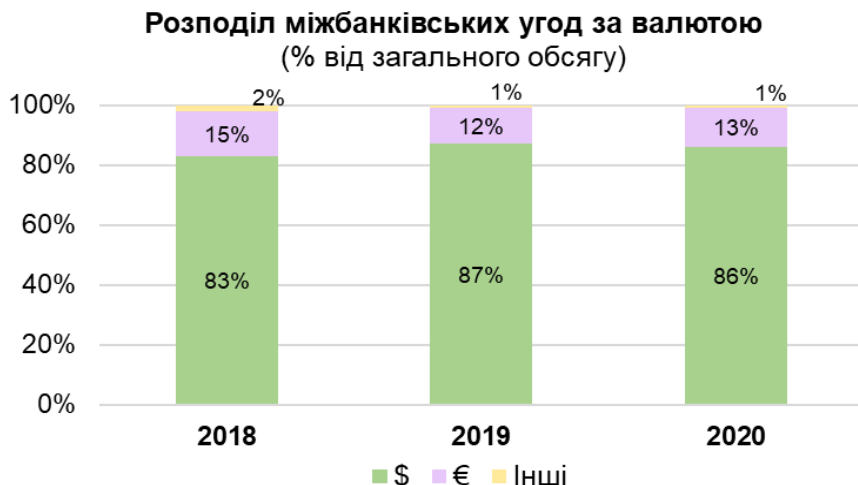
Обсяг валютного ринку

Розподіл обсягів угод у часі

Валютна структура торгів на ВРУ

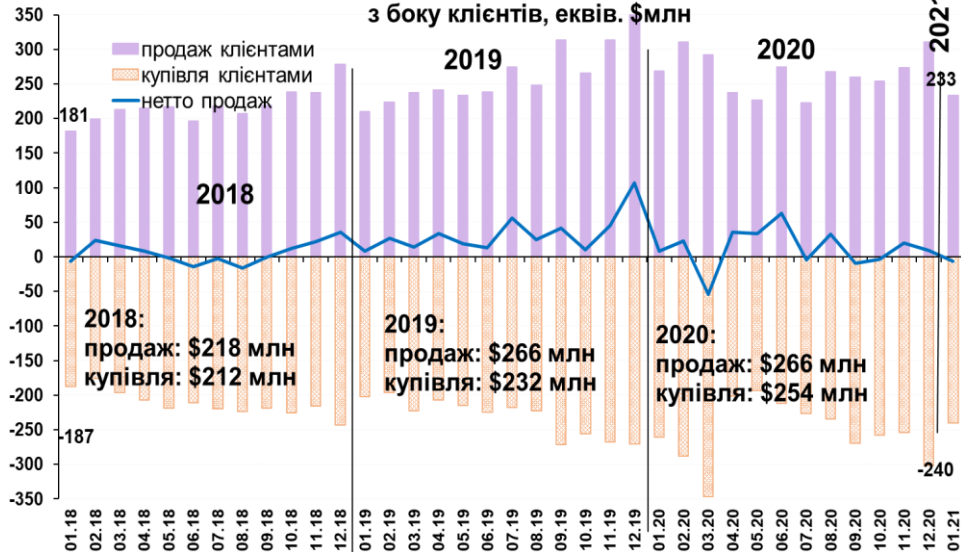
Основні тренди

- наслідки пандемії відобразилися на динаміці торгів між банками на ВРУ: тенденція до ↑ їх обсягів призупинилася
- утім, обсяг торгів між банками на ВРУ у 2020 р. був на 11% більшим, ніж в 2019 р. та на 65% більшим, ніж в 2018 р.
- у валютній структурі торгів продовжує явно домінувати американський долар
- переважна частка угод на ВРУ укладається в першій половині дня

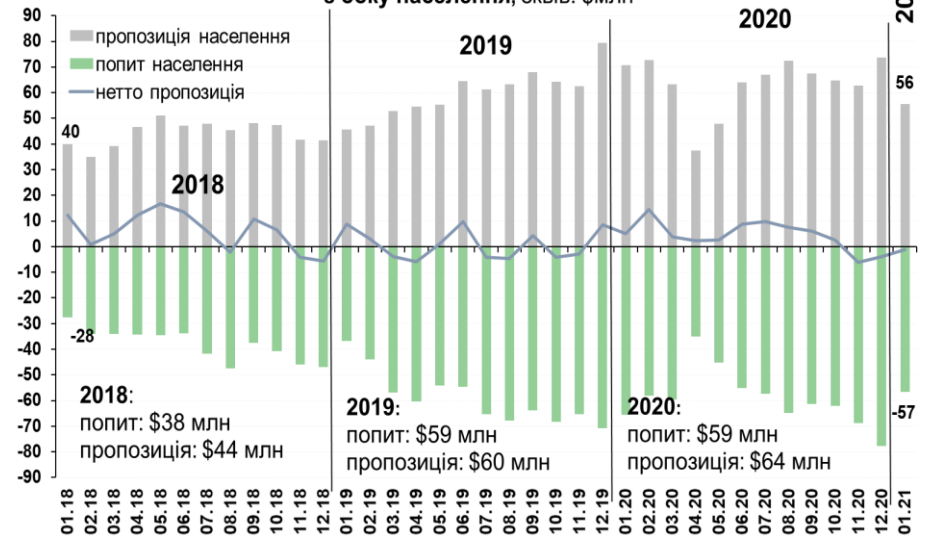

Валютні операції клієнтів банків

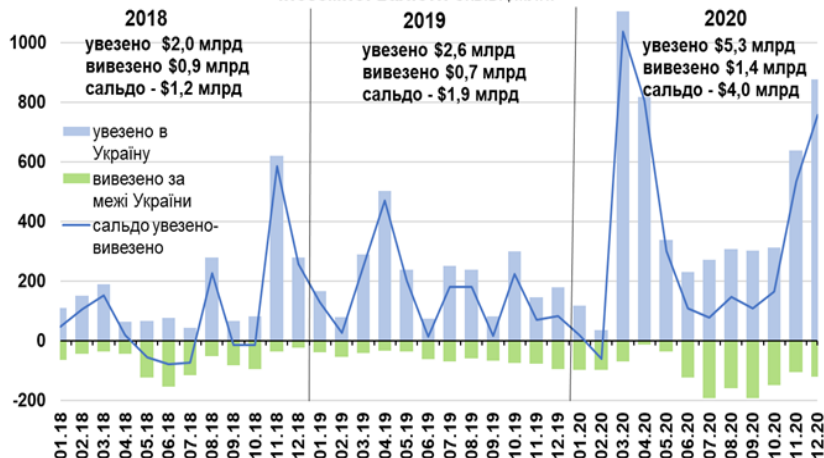
Середньоденні попит та пропозиція безготівкової валюти з боку клієнтів, еквів. \$млн

Середньоденні попит та пропозиція готівкової валюти з боку населення, еквів. \$млн

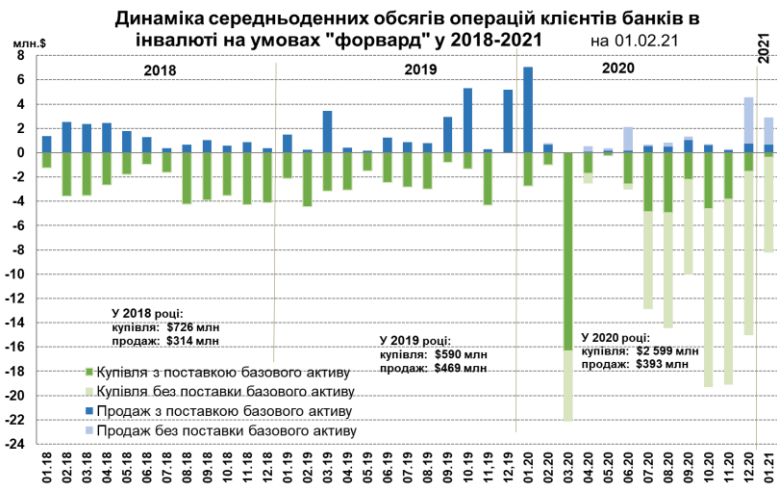
Обсяг увезення в Україну та вивезення за межі України готівкової іноземної валюти еквів. \$млн.

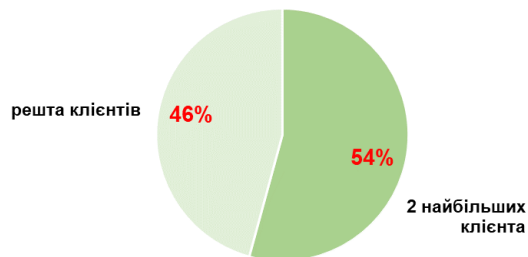
- шок від коронавірусу навесні мав тимчасовий характер і у подальшому стан валютного ринку зумовлювався переважно неепідемічними факторами (сезонність, витрати Уряду тощо)
- наслідки карантину для економіки знайшли своє відображення в операціях клієнтів на валютному ринку, обсяги яких у 2020 р. порівняно із 2019 р. ↑ маржинально
- попри меншу зручність та карантин, оборот за готівковими валютними операціями населення в рази перевищує оборот за безготівковими
- банки істотно ↑ обсяг ввезення в Україну готівкової валюти 8

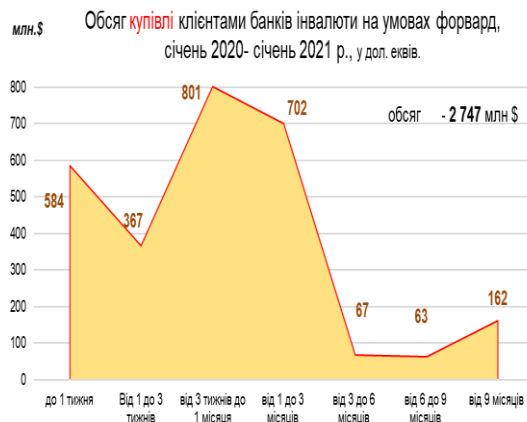
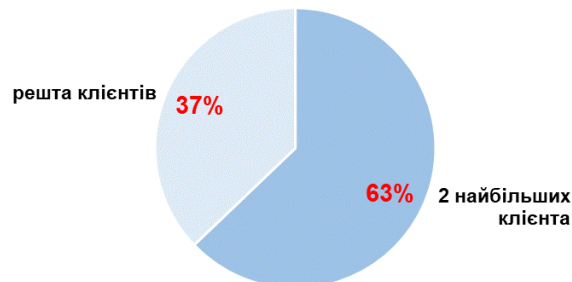
Операції на умовах форвард

Операції з **купівлі** валюти на умовах Forward у 2020 році

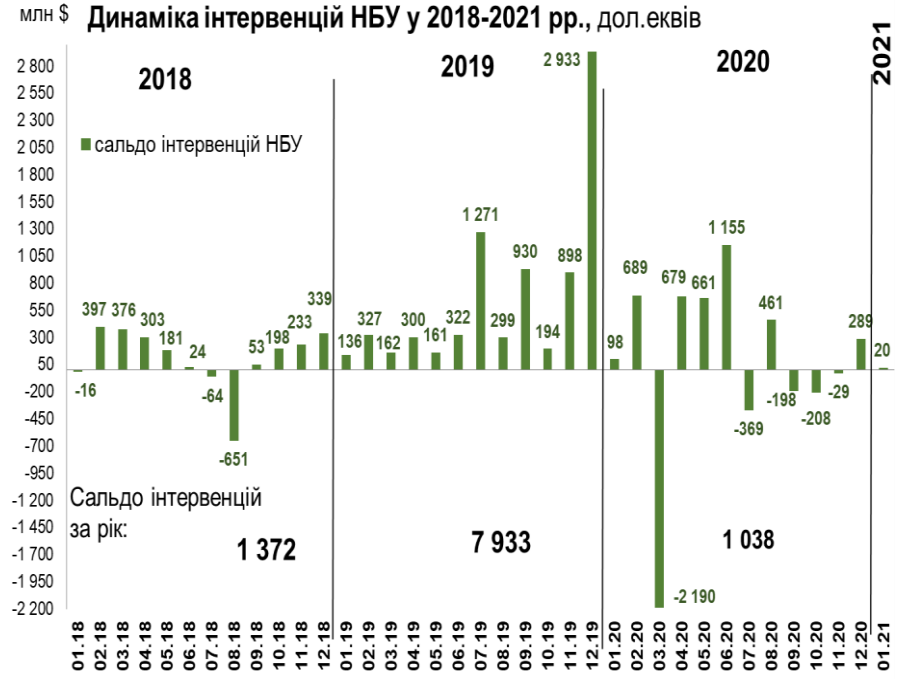
Операції з **продажу** валюти на умовах Forward у 2020 році

Основні тренди

- попри порівняно великі обсяги форвардних операцій, значна їх частка припадає на обмежене коло як банків, так і клієнтів
- у 2020 р. операції на умовах форвард з поставкою з клієнтами укладали **20** банків, без поставки – **8** банків
- **62%** клієнтських операцій з купівлі іноземної валюти на умовах форвард та **42%** – з продажу у 2020 р. були здійснені без поставки базового активу
- превалююча спрямованість клієнтський форвардних операцій (купівля або продаж) корелює із курсовим трендом на ринку на певний момент часу (девальваційний або ревальваційний)
- форвардні угоди укладаються переважно на термін, що не перевищує 3 місяців

Курсова динаміка

Основне

- навіть під час значної невизначеності на ринку під час пандемічного шок НБУ лишався прихильним до використання режиму плаваючого валютного курсу і не відступав від оголошених принципів здійснення валютних інтервенцій
- наприкінці 2020 р. та на початку 2021 р. частота втручання НБУ в роботу ринку через здійснення валютних інтервенцій істотно зменшилася: ринок демонструє дедалі більшу спроможність до самобалансування

Регулювання грошового ринку: питання до обговорення

Будь ласка, висловіть свою думку з наступних питань:

- ✓ *наскільки оптимальним для нинішніх умов є операційний дизайн грошово-кредитної політики?*
- ✓ *коли і як НБУ має розпочати згортання стимулюючих заходів, введених під час карантину (збільшення терміну, частоти та необмежений доступ стандартних кредитів рефінансування, довгострокове рефінансування)?*
- ✓ *яких заходів від НБУ чекають учасники ринку для розвитку вторинного ринку ОВДП?*